Політологія

УДК 32.019.5:004.774

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15033133>

Потенціал автоматизованого контент-аналізу у дослідженні ідеології рашизму

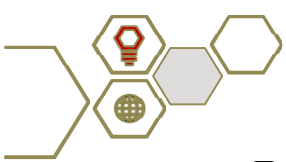
Романюк Андрій Антонович

аспірант, Кафедра політології та міжнародних відносин, Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна,
andrii.a.romaniuk@lpnu.ua, <https://orcid.org/0009-0005-1073-1012>

Прийнято: 04.03.2025 | Опубліковано: 15.03.2025

***Анотація.** Мета дослідження полягає у виявленні ідеологічних цінностей рашизму та механізмів їх поширення через цифрові платформи, зокрема Telegram, із застосуванням автоматизованих методів контент-аналізу. У сучасному інформаційному середовищі Telegram став ключовим інструментом для поширення пропагандистських наративів авторитарних режимів, оскільки його структура дозволяє уникати жорсткої модерації. Дослідження рашизму через призму цифрових комунікацій є необхідним для розуміння його аксіологічних засад та адаптації традиційних методів політичного аналізу до умов цифровізації.*

У роботі застосовано методи автоматизованого контент-аналізу, зокрема семантичний аналіз, аналіз тональності та детекцію сарказму, що дозволяє систематизувати ідеологічні маркери рашизму. Для збору даних використано масиви текстів із Telegram-каналів російських пропагандистів, що містять публічні заяви політичних і громадських діячів. Аналіз здійснено з використанням моделей обробки природної мови, що дає змогу оцінювати поширення ключових ідеологем, їхню емоційну забарвленість та вплив на суспільну думку.

Дослідження показало, що Telegram є ефективним інструментом для формування і підтримки ідеології рашизму, яка базується на антизахідних наративах, міфологізації історії та легітимації військової агресії. Визначено, що ключові концепти рашизму активно використовуються у пропагандистських повідомленнях, а їхня емоційна насиченість сприяє консолідації аудиторії. Використання автоматизованого контент-аналізу дозволило виявити основні теми, пов'язані з рашистською ідеологією, а також встановити ступінь їхньої варіативності залежно від інформаційного контексту.

Запропонований підхід до аналізу цифрової пропаганди може бути використаний для подальшого дослідження механізмів маніпуляції суспільною свідомістю. Автоматизовані методи аналізу великих текстових масивів дозволяють значно підвищити ефективність досліджень політичної комунікації, що є актуальним у контексті гібридних загроз. Отримані результати можуть сприяти розробці ефективних стратегій протидії дезінформації та інформаційній агресії, що особливо важливо в умовах сучасного геополітичного протистояння.

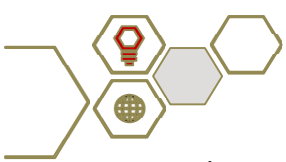
Ключові слова: рашизм, пропаганда, контент-аналіз, політична комунікація, ідеологія.

The Potential of Automated Content Analysis in the Study of the Ideology of Ruscism

Andrii Romaniuk

Postgraduate student, Department of Political Science and International Relations, Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine, andrii.a.romaniuk@lpnu.ua, <https://orcid.org/0009-0005-1073-1012>

Abstract. *The aim of this study is to identify the ideological values of Ruscism and the mechanisms of their dissemination through digital platforms, particularly Telegram, using automated content analysis methods. In the modern information*

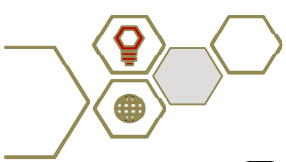
environment, Telegram has become a key tool for spreading propaganda narratives of authoritarian regimes, as its structure allows them to evade strict moderation. Studying Ruscism through the lens of digital communications is essential for understanding its axiological foundations and adapting traditional methods of political analysis to the conditions of digitalization.

This research employs automated content analysis methods, including semantic analysis, sentiment analysis, and sarcasm detection, to systematize the ideological markers of Ruscism. Data collection is based on text corpora from Telegram channels of Russian propagandists containing public statements from political and social figures. The analysis is conducted using natural language processing (NLP) models, enabling the assessment of the dissemination of key ideological constructs, their emotional connotations, and their impact on public opinion.

The study reveals that Telegram serves as an effective tool for the formation and maintenance of the ideology of Ruscism, which is based on anti-Western narratives, historical mythologization, and the legitimization of military aggression. It has been determined that the key concepts of Ruscism are actively utilized in propaganda messages, and their emotional intensity contributes to audience consolidation. The use of automated content analysis has made it possible to identify the main themes associated with Ruscist ideology and establish the degree of their variability depending on the informational context.

The proposed approach to analyzing digital propaganda can be applied to further studies of mechanisms for manipulating public consciousness. Automated methods for analyzing large text corpora significantly enhance the efficiency of political communication research, which is particularly relevant in the context of hybrid threats. The findings of this study can contribute to the development of effective strategies for countering disinformation and information aggression, which is especially crucial in the current geopolitical confrontation.

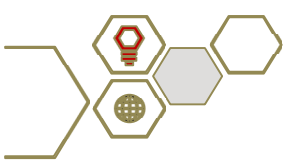
Keywords: *ruscism, propaganda, content analysis, political communication, ideology.*

Постановка проблеми. У сучасному цифровому світі соціальні мережі та месенджери, зокрема Telegram, перетворилися на ефективні інструменти для поширення ідеологічних цінностей і маніпуляції суспільною думкою. Ці платформи, завдяки своїй доступності, анонімності та відсутності жорсткої модерації, дедалі частіше використовуються авторитарними режимами для просування пропаганди, що виходить за межі можливостей традиційних медіа. Одним із яскравих прикладів є Telegram-канали російських пропагандистів, які слугують майданчиками для поширення ідеології рашизму. Водночас стрімке зростання обсягів текстових даних у цифрових платформах робить традиційні методи контент-аналізу недостатньо ефективними через їхню затратність і обмеженість у масштабах. Це створює нагальну проблему: як систематично й оперативно аналізувати величезні масиви текстової інформації для виявлення ідеологічних цінностей і оцінки їхнього впливу на суспільство.

Ця проблема має прямий зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. З наукової точки зору, вона стосується вдосконалення методів аналізу політичної комунікації в умовах цифровізації та розуміння механізмів сучасної пропаганди. З практичної — результати такого аналізу можуть сприяти розробці стратегій протидії дезінформації та ідеологічному впливу, що є особливо актуальним у контексті гібридної війни Росії. Таким чином, дослідження ідеології рашизму через автоматизований аналіз Telegram-каналів відкриває нові можливості для осмислення цифрових інструментів у політичних процесах.

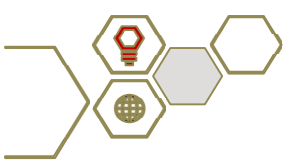
Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останні дослідження в галузі автоматизованого контент-аналізу свідчать про його зростаючу роль у вивченні політичних текстів і комунікації. Наприклад, Дж. Гріммер і Б. Стюарт продемонстрували, як моделі кластеризації та аналіз тональності ефективно застосовуються для аналізу великих масивів політичних текстів, таких як конгресові промови та партійні маніфести, дозволяючи виявляти приховані закономірності [8]. Л. Юнг і С. Сорока використали автоматизований аналіз тональності для оцінки емоційного забарвлення новин, що перевершило

можливості ручного кодування за швидкістю й точністю [17]. Ці роботи підкреслюють переваги програмних методів у обробці великих обсягів даних, однак зосереджуються переважно на традиційних медіа або регульованих соціальних мережах, таких як Twitter і Facebook.

Додатковий внесок у розуміння цифрової пропаганди вносять дослідження, що аналізують взаємодію технологій і політичних наративів. Д. Бойд і К. Кроуфорд розглядали вплив великих даних на соціальні науки, але не торкалися специфіки платформ із мінімальною модерацією [6]. С. Вуллі та Д. Гілбілт досліджували роль автоматизованих ботів у поширенні політичних повідомлень у соціальних мережах, підкреслюючи їхній вплив на формування громадської думки в США [16]. У контексті гібридних конфліктів П. Говард звертає увагу на те, як цифрові платформи стають інструментами маніпуляції в авторитарних режимах [9]. Крім того, М. Робертс у своїй роботі про цензуру в цифрову епоху показала, як нерегульовані платформи можуть одночасно слугувати простором для свободи слова і каналами для пропаганди [13]. Нарешті, Т. Коллі і Р. Шредер проаналізували адаптацію методів машинного навчання до аналізу політичного контенту в реальному часі, але їхнє дослідження зосередилося на Twitter, а не на месенджерах [7]. Ці праці підкреслюють необхідність адаптації методів до нових цифрових реалій, але не охоплюють специфіку Telegram і рашизму, а саме авторитарного режиму влади.

Щодо рашизму як ідеології, наукові роботи здебільшого зосереджуються на його інституційних аспектах (наприклад, концентрація влади в Росії) або аксіологічних засадах (націоналізм, антизахідництво), але рідко аналізують його цифрове втілення. Наприклад, Є. Шульман досліджувала еволюцію російської пропаганди, але не розглядала соцмережі як окремий канал [14]. Водночас М. Ларюель у своїй праці розглядала ідеологічні основи сучасного російського націоналізму, включаючи концепцію "особливої цивілізаційної місії", але не розглядала методи їх поширення [10]. Ще одне дослідження, проведене К. Беноа і М. Лейвером, показало можливості автоматизованого аналізу політичних текстів для виявлення ідеологічних позицій, але його методологія

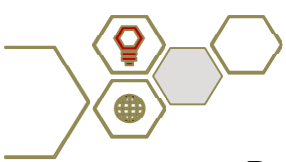
застосовувалася до структурованих даних, таких як партійні програми, а не до хаотичного контенту месенджерів [5].

Таким чином, попри значний прогрес у застосуванні автоматизованих методів контент-аналізу та вивченні пропаганди в цифрову епоху, наявні дослідження недостатньо висвітлюють адаптацію цих підходів до платформ типу Telegram і специфіку авторитарних політичних режимів по типу рашизму в нерегульованих цифрових просторах. Більшість досліджень залишаються орієнтованими на західні соціальні мережі або традиційні медіа, що не враховує унікальних особливостей месенджерів, таких як анонімність і швидкість поширення інформації. Ця стаття спирається на попередні досягнення в автоматизації аналізу політичних текстів і додає нові перспективи, заповнюючи прогалини, пов'язані з аналізом ідеологічних цінностей, зокрема рашизму, у цифровому контексті Telegram. Поєднуючи методи кластеризації, аналізу тональності та якісного вивчення контенту, дослідження пропонує комплексний підхід до розуміння сучасних пропагандистських стратегій.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Незважаючи на значний прогрес у застосуванні автоматизованих методів контент-аналізу до політичних текстів, низка аспектів загальної проблеми залишається недостатньо дослідженою.

- Більшість сучасних досліджень зосереджені на регульованих платформах, таких як Twitter чи Facebook, і не враховують особливості Telegram — платформи з високим рівнем анонімності та відсутністю модерації, що ускладнює аналіз контенту традиційними методами.
- Хоча ідеологія рашизму частково вивчена в контексті офіційних медіа, її поширення через цифрові канали, зокрема Telegram, залишається поза увагою дослідників. Це обмежує розуміння того, як ідеологічні цінності адаптуються до неформальних платформ і впливають на аудиторію в реальному часі.
- Бракує досліджень, які б аналізували динаміку ідеологічних наративів у відповідь на ключові політичні події, такі як повномасштабне вторгнення

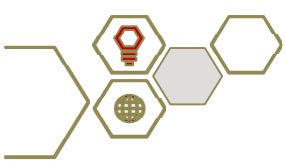
Росії в Україну у 2022 році. Ці прогалини є критичними, адже вони ускладнюють повне осмислення ролі цифрових платформ у сучасній пропаганді та їхнього внеску в радикалізацію суспільства. Причинами такого стану речей є як технологічні обмеження (традиційні методи не справляються з великими обсягами даних), так і недостатня увага до специфіки Telegram як інструменту ідеологічного впливу.

Це дослідження спрямоване на розв'язання цих невіршених питань шляхом застосування автоматизованого контент-аналізу. Воно прагне виявити ідеологічні цінності рашизму, їхню еволюцію та зв'язок із політичним контекстом, що сприятиме глибшому розумінню цифрової пропаганди та її суспільних наслідків.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою цієї статті є дослідження ідеологічних цінностей рашизму, які поширюються через Telegram, на прикладі каналу російського журналіста В. Соловйова, із застосуванням автоматизованого контент-аналізу для аналізу великих обсягів текстових даних. Дослідження прагне не лише ідентифікувати ці цінності, а й оцінити їхню динаміку та вплив у контексті ключових політичних подій. Для досягнення цієї мети поставлено такі конкретні завдання:

1. Проаналізувати частоту та контекст згадок про Україну в повідомленнях каналу до і після початку повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року, щоб зрозуміти еволюцію наративів.
2. Визначити емоційне забарвлення повідомлень, пов'язаних з Україною, із врахуванням саркастичних висловлювань для точної оцінки пропагандистських настроїв.
3. Ідентифікувати домінуючі теми та ключові слова в риториці Соловйова для виявлення основних ідеологічних акцентів рашизму.

Ці цілі є актуальними, оскільки вони сприяють розумінню того, як цифрові платформи використовуються для просування ідеології та формування суспільної думки. Результати дослідження матимуть наукову цінність для

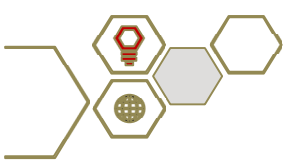

вдосконалення методів аналізу пропаганди, а також практичне значення для розробки стратегій протидії дезінформації в умовах цифрової епохи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Контент-аналіз протягом десятиліть залишався одним із ключових інструментів політології для дослідження ідеологічних наративів, риторики влади та суспільних настроїв. Цей метод, який спирається на систематичне вивчення текстів для виявлення повторюваних тем, цінностей чи ідеологічних конструктів, довів свою ефективність у аналізі політичних промов, медійних матеріалів і програмних документів.

Його витоки сягають кінця XIX століття, коли перші спроби аналізу преси, наприклад, Д. Вілкоксом у 1898 році, зосереджувалися на підрахунку згадок політичних тем у американських газетах, таких як висвітлення економічних реформ [15]. Ці ранні роботи, хоча й не були формалізованим контент-аналізом у сучасному розумінні, заклали основу для кількісного підходу до вивчення текстів. У XX столітті метод розвинувся завдяки працям Г. Лассвелла, який у 1940-х роках сформулював ключові питання контент-аналізу («Хто говорить що, кому, чому, якою мірою і з яким ефектом?»), заклавши основи для систематичного вивчення комунікації [11]. У політичній науці контент-аналіз став популярним у середині століття для аналізу пропаганди, політичних промов і медіа, як-от дослідження М. МакКомбса і Д. Шоу про ефект порядку денного, яке продемонструвало, як медіа впливають на пріоритети громадської думки [12]. Традиційно цей метод передбачав ручну обробку текстів, що обмежувало його масштаби та швидкість, особливо коли обсяги даних почали зростати з появою масових комунікацій і цифрових платформ.

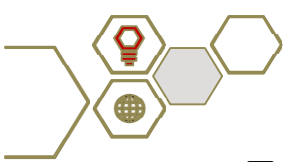
З розвитком соціальних мереж обсяги текстових даних досягли безпрецедентного рівня, що зробило традиційний контент-аналіз неефективним через потребу в ручному аналізі величезних масивів інформації. Щоденні дописи у Facebook, Instagram, Twitter, які можуть налічувати сотні тисяч записів, неможливо опрацювати вручну без значних витрат часу і ресурсів. У цьому контексті доцільність застосування програмних методів і автоматизації стала

очевидною. Вони не лише спрощують і прискорюють процес, а й уможливають систематичне дослідження динамічних і постійно оновлюваних джерел, таких як соціальні мережі.

Успішне використання програмування для автоматизації контент-аналізу вже задокументовано в політичних науках. Наприклад, Дж. Гріммер і Б. Стюарт у своїй праці 2013 року показали, як автоматизовані методи, такі як моделі кластеризації та аналіз тональності, дозволяють аналізувати великі масиви політичних текстів, від конгресових промов до партійних маніфестів, із високою точністю [8]. Інший приклад – дослідження Л. Юнга і С. Сороки 2012 року, де використано автоматизований аналіз тональності для оцінки емоційного забарвлення новин, що значно перевищило можливості ручного кодування [17]. Ці праці підкреслюють, що програмні методи, такі як машинне навчання та статистичний аналіз, підсилюють людські здібності, дозволяючи виявляти приховані закономірності в даних, які раніше залишалися недоступними.

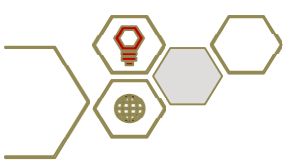
Окремим і дедалі значущим каналом поширення цінностей рашизму в сучасних умовах стали Telegram-канали, які завдяки відсутності модерації та можливості анонімного розміщення контенту перетворилися на потужний інструмент ідеологічного впливу. Telegram, на відміну від традиційних медіа чи соціальних мереж із жорсткими правилами, таких як Twitter чи Facebook, дозволяє публікувати будь-які наративи без перевірки достовірності, що сприяло появі цілих мереж анонімних каналів, які просувають націоналістичні, мілітаристські та антизахідні ідеї. Наприклад, канал «Незыгарь» (понад 300 тисяч підписників станом на 2023 рік) регулярно поширює конспірологічні теорії про «західний наступ» на Росію, зміцнюючи цінність антизахідництва серед своєї аудиторії. Водночас Telegram використовується не лише анонімними авторами, а й офіційними особами та пропагандистами, які звільняються від обмежень, притаманних телебаченню чи офіційним виступам. Прикладом є Дмитро Медведєв, чиї агресивні висловлювання в Telegram після блокування його акаунту в Twitter у 2022 році набували все більш агресивного характеру, що контрастувало з його стриманішою риторикою на офіційних майданчиках.

Подібна тенденція простежується і серед провідних журналістів-пропагандистів, таких як О. Скаб'єєва, М. Симоньян і В. Соловйов, чиї Telegram-канали стали платформами для необмеженого поширення мови ненависті та мілітаристських закликів. Відсутність регуляції в Telegram дозволяє цим особам транслювати свої думки цілодобово, обходячи будь-які писані чи неписані правила офіційних медіа, що робить платформу унікальним інструментом для безперервної пропаганди.

Telegram також набув значення як інструмент маніпуляції не лише в Росії, а й за її межами, зокрема в Україні. Анонімні канали, такі як «Легитимный» чи «Резидент», які діють в українському сегменті Telegram, неодноразово поширювали дезінформацію про неминучість російської перемоги чи зраду Заходу, намагаючись підірвати суспільну єдність і просувати проросійські наративи серед української аудиторії [3]. Дослідження Центру протидії дезінформації України показало, що такі канали, попри свою анонімність, координуються з російськими структурами, що свідчить про використання Telegram як елементу гібридної війни [4]. У Росії ж платформа стала простором для радикалізації суспільства: наприклад, канал «Военкоры Русской Весны» (понад 700 тисяч підписників) щоденно публікує звіти з фронту, прославляючи мілітаризм і закликаючи до остаточної перемоги над ворогами Росії. Таким чином, Telegram підсилює традиційні канали пропаганди, надаючи режиму новий, неконтрольований майданчик для поширення цінностей рашизму як усередині країни, так і за її межами, що додає складності аналізу їхнього сприйняття та впливу.

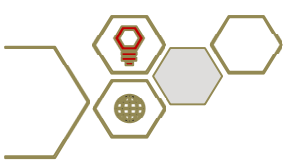
Для прикладу практичного застосування автоматизованого аналізу в цьому дослідженні обрано Telegram-канал В. Соловйова – одного з найвпливовіших російських пропагандистів, чия діяльність охоплює як традиційні медіа, так і соціальні мережі. Соловйов є ключовою фігурою в системі кремлівської пропаганди, що робить його канал репрезентативним прикладом для вивчення ідеологічних цінностей рашизму. З 2010 року він працює ведучим на державному телеканалі «Росія-1», де його присутність стала майже щоденною: він веде кілька

програм, зокрема «Вечір з Володимиром Соловйовим» (щоденне вечірнє ток-шоу), «Повний контакт» (радіопрограма з відеотрансляцією) та низку спеціальних випусків, таких як «Москва. Кремль. Путін». Часто його ефірний час на телебаченні перевищує 20 годин на тиждень, що робить його одним із найбільш активних пропагандистів у Росії [2]. Ця інтенсивність телевізійних виступів доповнюється його діяльністю в Telegram, де він розширює охоплення аудиторії, просуваючи націоналістичні, мілітаристські та антизахідні наративи без обмежень офіційних медіа.

Риторика В. Соловйова зазнала значної еволюції, що відображає адаптацію його позиції до потреб кремлівської політики. У 2008 році він публічно стверджував, що анексія Криму є неможливою та незаконною, заявляючи в ефірі, що півострів юридично належить Україні і що її захоплення може призвести до невиправданої війни [1]. Проте після анексії Криму в 2014 році його позиція кардинально змінилася: В. Соловйов називав її історичною справедливістю. З початком повномасштабного вторгнення в Україну в 2022 році В. Соловйов став палким прихильником усіх загарбницьких дій Росії, виправдовуючи війну як захист від нацизму та закликаючи до ядерних ударів по Заходу. Ця трансформація риторики від поміркованої позиції до радикального мілітаризму ілюструє його роль як інструмента Кремля, що адаптується до змін у політичному курсі, а також підкреслює необхідність аналізу його контенту для розуміння еволюції ідеології рашизму.

Telegram-канал «Соловьёв LIVE» є особливо важливим об'єктом дослідження через його масштаб і активність. Станом на січень 2025 року канал налічує понад 1,3 млн підписників, що робить його одним із найбільших російських пропагандистських майданчиків у цій соціальній мережі. Від моменту заснування в 2019 році В. Соловйов опублікував приблизно 300,000 повідомлень, що становить у середньому 140 повідомлень на день – безпрецедентна частота для окремого каналу. Ця інтенсивність дозволяє йому не лише дублювати телевізійні наративи, а й оперативно реагувати на події. Такий обсяг контенту та широка аудиторія роблять канал ідеальним джерелом для

автоматизованого аналізу, адже традиційні методи не здатні впоратися з обробкою даних такого масштабу. Дослідження цього каналу дає змогу не лише виявити домінуючі ідеологічні цінності рашизму, а й оцінити їхню динаміку, частоту та вплив на формування суспільної думки в реальному часі.

Для аналізу вмісту Telegram-каналу В. Соловйова було використано два підходи: один зосереджений на розумінні значення повідомлень (семантичний аналіз), а інший – на підрахунку слів і їхньої частоти (кількісний аналіз). Ці методи реалізовано за допомогою програмного інструменту PySpark, який дозволяє швидко обробляти великі обсяги текстів, і простих моделей, що визначають емоційне забарвлення слів та їхній зв'язок із темами. Метою було дослідити, як часто згадується Україна, які настрої супроводжують ці згадки та які слова домінують у риторичі В. Соловйова, щоб краще зрозуміти ідеологічні цінності рашизму, які він просуває. Результати представлено у вигляді діаграм, які дають наочне уявлення про зміст і тональність контенту.

Перша діаграма семантичного аналізу – «Розподіл за темами» – відображає розподіл повідомлень каналу за темами та настроями, зосереджуючись на згадках про Україну. Спочатку аналіз визначив, чи стосується кожне повідомлення України, а потім серед таких повідомлень оцінив їхній тон – позитивний, нейтральний чи негативний (діаграма «Розподіл емоційного забарвлення»). Для цього використано підхід, який не лише розпізнає явний настрій тексту, а й додатково перевіряє саркастичність, адже саркастичні висловлювання можуть здаватися позитивними на поверхневому рівні, хоча насправді мають негативний підтекст. Наприклад, повідомлення «Зеленський за добу обдзвонив сімох європейських лідерів і попросив у них гроші на кишенькові витрати» спочатку могло б виглядати позитивним через нейтральний опис дій, але спеціальна модель визначила його як саркастичне, а отже, негативне, спрямоване на приниження України та її лідера. Явно негативні тексти, як-от «Україна загрожує російській цивілізації», класифікувалися однозначно.

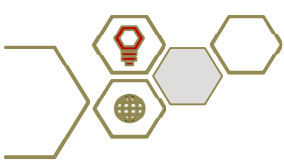

Рис. 1. Семантичний аналіз емоційного забарвлення та змісту повідомлень до 24 лютого 2022 року.

Джерело: власна розробка автора

Семантичний аналіз повідомлень у каналі до повномасштабного вторгнення в Україну 24.02.2022 р. виявив, що Україна згадувалася в 8.6% усіх публікацій (Рис.1). Цей показник є значним, особливо з огляду на те, що Соловйов позиціонує себе як російський журналіст, чий фокус нібито має бути спрямований на внутрішні справи Росії, а не на зовнішні країни. Така частота згадок свідчить про те, що ще до початку війни активно формувався наратив про Україну як ворога, що є важливим елементом ідеології рашизму. Аналіз емоційного забарвлення показав, що 86.2% цих повідомлень мали негативний тон. Це вказує на систематичну підготовку аудиторії до сприйняття України як загрози, що узгоджується з націоналістичними та антизахідними цінностями, які В. Соловйов просував ще до ескалації конфлікту.

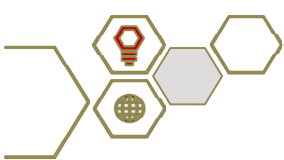

Рис. 2. Семантичний аналіз емоційного забарвлення та змісту повідомлень після 24 лютого 2022 року.

Джерело: власна розробка автора

Аналіз повідомлень після початку повномасштабного вторгнення в Україну (Рис. 2) показує значне зростання згадок про Україну – 29.8% від усіх публікацій. Цей стрибок відображає різке посилення уваги до України в риториці Соловйова, що відповідає ескалації війни та активізації пропагандистських зусиль для виправдання російської агресії. Емоційне забарвлення повідомлень про Україну залишилося майже незмінним: 88.2% із них мають негативний тон. Така стабільно висока частка негативу свідчить про те, що ворожий образ України, сформований до війни, лише посилюється, закріплюючи ключові цінності рашизму – мілітаризм і націоналізм – у контексті збройного конфлікту.

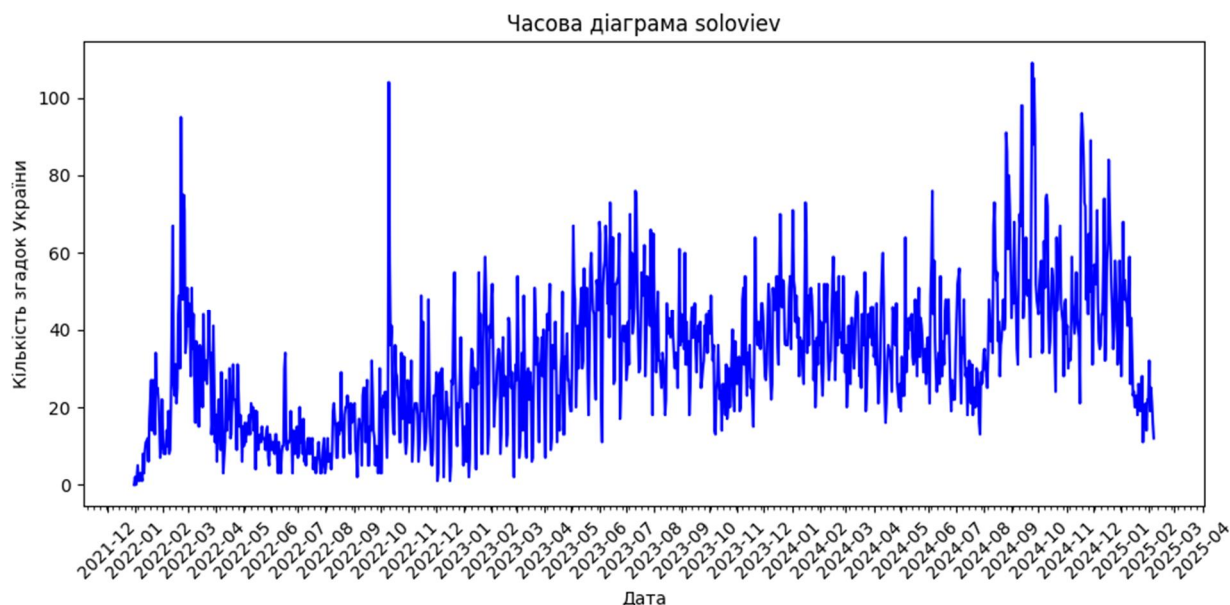
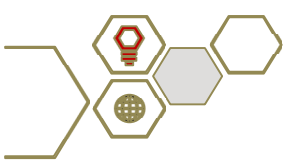

Рис. 3. Діаграма частоти згадок України.

Джерело: власна розробка автора

Рис. 3 ілюструє, як часто Україна згадується в повідомленнях залежно від часу. Для цього було підраховано кількість згадок слова «Україна» (та суміжних, таких як «Київ», «Зеленський», «ЗСУ» тощо). Результати показують сплески активності: наприклад, різке зростання згадок у лютому-березні 2022 року (понад 5000 разів на місяць), коли почалося повномасштабне вторгнення, і ще один пік у вересні 2022 року (близько 4500 згадок), коли Росія анексувала чотири українські регіони. Ці дані вказують на те, що риторика Соловйова тісно пов'язана з ключовими подіями війни, підкреслюючи його роль у виправданні мілітаристських дій Росії. Такий графік дозволяє простежити, як ідеологічний наратив адаптується до політичного контексту в реальному часі.

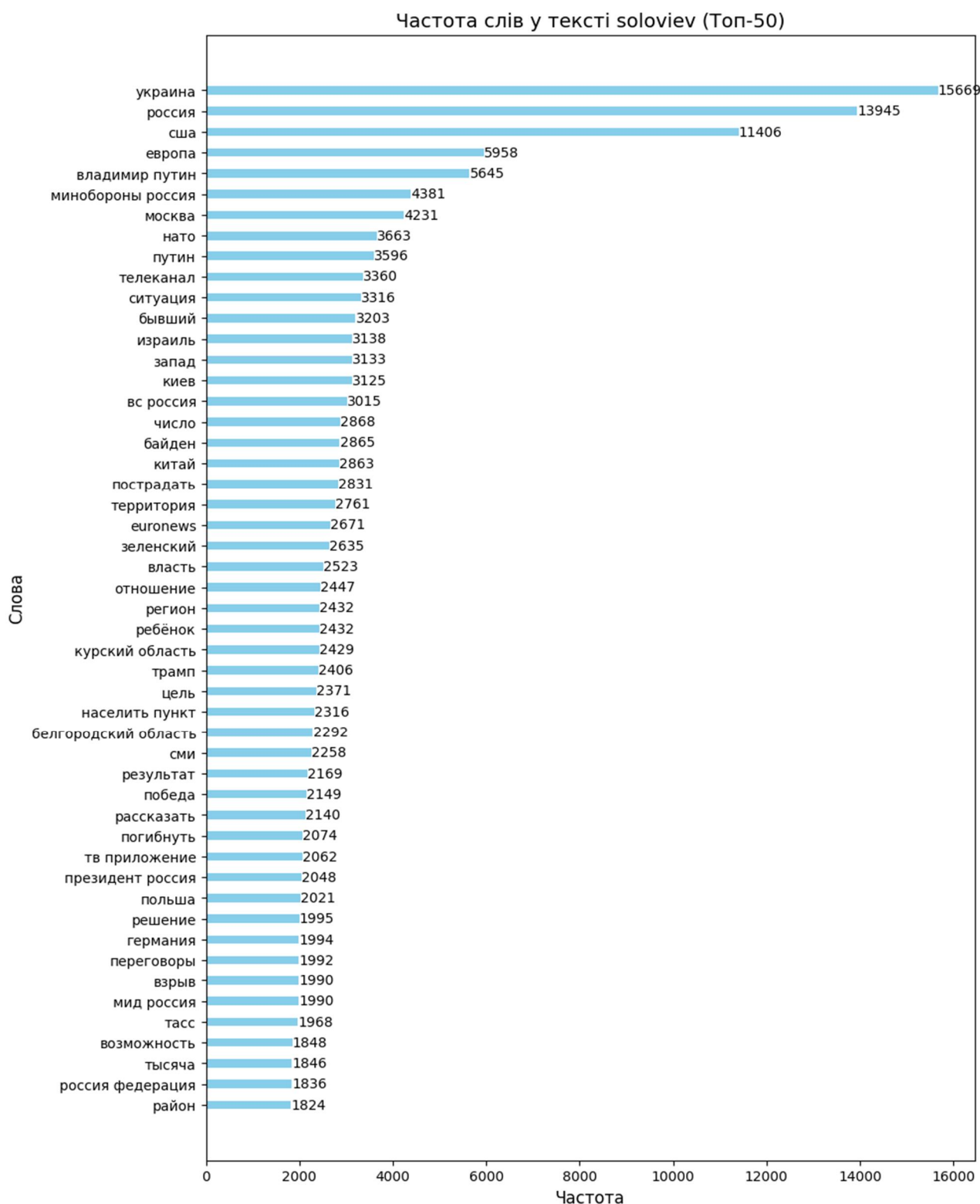
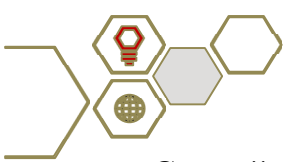

Рис. 4. Діаграма слів, які найчастіше згадуються у повідомленнях.

Джерело: власна розробка автора

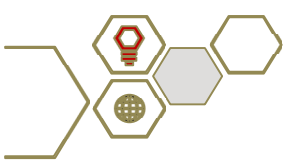
Рис. 4 відображає 50 найчастіше вживаних слів у повідомленнях каналу, що дає змогу виявити домінуючі теми та ідеологічні акценти риторики

Соловйова. Аналіз показує, що найпоширенішим словом є «Україна», яке згадується 15,669 разів, що підкреслює її центральну роль як ворога в його наративах. Інші ключові слова, такі як «Європа» (5,958 згадок), «Захід» (3,133 згадок), «Міноборони Росії» (4,381 згадка) і «перемога» (3,696 згадок), ілюструють антизахідну риторику, виправдання агресії проти України та ідею тріумфу Росії, відображаючи мілітаризм і національну велич як основні елементи його дискурсу. Водночас нетиповим для цього аналізу є слово «бывший» (колишній), яке має 3,203 згадки. Така частота потребує додаткового якісного аналізу, щоб зрозуміти, чи вказує вона на специфічний наратив.

Додатковий аналіз показав наступне: починаючи з 31.05.2024 р., В. Соловйов при кожній згадці президента України Володимира Зеленського додає примітку: «*бывший президент Украины, признан нелегитимным главой государства» (31 травня 2024). Ця практика співпала з офіційною заявою В. Путіна від 24.05.2024 р., у якій він стверджував, що легітимність Зеленського «закінчилася» через завершення його президентського терміну, не визнаючи конституційності його повноважень. З 22.07.2024 р. В. Соловйов почав вживати щодо В. Зеленського прикметник «протермінований» («простроченный»), що також використовується в офіційних заявах представника Росії в ООН В. Небензі, наприклад, під час виступу в Генеральній Асамблеї ООН 26.09.2024 р. Така швидка адаптація риторики Соловйова до офіційних кремлівських наративів демонструє гнучкість пропагандистської системи, яка оперативно інтегрує вказівки згори, а також ілюструє один із ключових інструментів рашистської пропаганди – делегітимізацію демократичних інститутів, зокрема демократично обраного президента Зеленського. Ця практика також відображає аксіологічну суперечність рашизму: легітимність Зеленського ставиться під сумнів, водночас ігнорується багаторічне правління Путіна та його неконституційне «обнулення» президентських термінів у 2020 році.

Висновки. Розвиток цифрових технологій, зокрема інтернету та соціальних мереж, призвів до появи надвеликих обсягів текстових даних, що суттєво ускладнюють застосування традиційного контент-аналізу, зокрема в

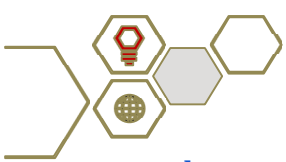

контексті Telegram – платформи, яку російська пропаганда активно використовує для поширення ідеологічних цінностей рашизму. Аналіз Telegram-каналу В. Соловйова, проведений із використанням програмних інструментів, таких як PySpark і семантичні моделі, продемонстрував, що, по-перше, автоматизовані методи забезпечують ефективне й систематичне вивчення великих і динамічних масивів даних, уможливаючи ідентифікацію ідеологічних наративів. По-друге, такий аналіз забезпечує можливість виявляти приховані інструменти пропаганди, що не завжди очевидні в ручному дослідженні великих масивів даних. Зокрема, дослідження різкого зростання частоти використання слова «бывший» (колишній) у повідомленнях дозволило виявити та детально проаналізувати прийом делегітимізації в ідеології рашизму.

Ці результати підкреслюють, що сучасний автоматизований контент-аналіз є ефективним методом для дослідження рашизму, який доповнює неоінституціональний підхід, зосереджений на аналізі інституційних механізмів концентрації влади, та аксіологічний аналіз, спрямований на розкриття ціннісних основ ідеології. Разом ці підходи забезпечують комплексне розуміння взаємодії між інституційними структурами, ціннісними орієнтаціями та цифровими платформами, такими як Telegram, у підтримці та репродукції політичного режиму Російської Федерації, відкриваючи нові можливості для політологічних досліджень у цифрову епоху.

Список використаних джерел

1. Не треба кричати Кримнаш: в мережі згадали відео зі словами топ-пропагандиста Путіна про Україну. *Аностроф*. 07.03.2017. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/world/ex-ussr/2017-03-07/ne-nado-krichat-kryimnash-v-seti-vspomnili-video-so-slovami-top-propagandista-putina-pro-ukrainu/89038> (дата звернення: 24.02.2025).
2. Російський пропагандист Соловйов потрапив до Книги рекордів Гіннесса за найтриваліший тижневий ефір. *Detector Media*. 21.10.2019. URL: <https://detector.media/infospace/article/171718/2019-10-21-rosiyskyy-propagandyst->

solovyov-potrapyv-do-knygy-rekordiv-ginnessa-za-naytryvalishyy-tyzhnevyy-efir/

(дата звернення: 24.02.2025).

3. Суд постановив закрити доступ до Telegram-каналів «Легитимный», «Резидент», «Картель» і «Сплетница». Але є одна проблема. *Detector Media*. 24.02.2021. URL: <https://detector.media/infospace/article/185211/2021-02-24-sud-postanovyv-zakryty-dostup-do-telegram-kanaliv-legytymnyy-rezydent-kartel-i-spletnytsa-ale-ie-odna-problema/> (дата звернення: 24.02.2025).

4. Телеграм співпрацює з ФСБ та Роскомнаглядом – СБУ. *Главком*. 28.03.2024. URL: <https://glavcom.ua/techno/telecom/telegram-spivpratsjuje-z-fsb-ta-roskomnahljadom-sbu-993295.html> (дата звернення: 24.02.2025).

5. Benoit K., Laver M. *Party Policy in Modern Democracies*. London: Routledge, 2006. 304 p.

6. Boyd D., Crawford K. Critical Questions for Big Data: Provocations for a Cultural, Technological, and Scholarly Phenomenon. *Information, Communication & Society*. 2012. Vol. 15, No. 5. P. 662–679. DOI: 10.1080/1369118X.2012.678878.

7. Colley T., Schroeder R. Machine Learning and Political Communication: A Review of Applications. *Political Studies Review*. 2020. Vol. 18, No. 3. P. 345–362.

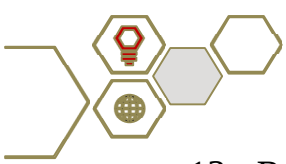
8. Grimmer J., Stewart B. M. Text as Data: The Promise and Pitfalls of Automatic Content Analysis Methods for Political Texts. *Political Analysis*. 2013. Vol. 21, Issue 3. P. 267–297. DOI: 10.1093/pan/mps028.

9. Howard P. N. *Pax Technica: How the Internet of Things May Set Us Free or Lock Us Up*. New Haven: Yale University Press, 2015. 352 p.

10. Laruelle M. *Russian Nationalism: Imaginaries, Doctrines, and Political Realities*. London: Routledge, 2019. 248 p.

11. Lasswell H. D. *The Structure and Function of Communication in Society*. The Communication of Ideas / ed. by L. Bryson. New York: Harper & Brothers, 1948. P. 37–51.

12. McCombs M. E., Shaw D. L. The Agenda-Setting Function of Mass Media. *Public Opinion Quarterly*. 1972. Vol. 36, No. 2. P. 176–187.

13. Roberts M. E. Censored: Distraction and Diversion Inside China's Great Firewall. Princeton: Princeton University Press, 2018. 288 p.
14. Schulmann E. Bureaucracy as the Pillar of Stability: Are There Any Real Institutions Inside the Russian Political Regime? *Carnegie Endowment for International Peace*, 2023.
15. Wilcox D. F. The Press as an Index of Public Opinion. *The American Journal of Sociology*. 1898. Vol. 4, No. 3.
16. Woolley S. C., Guilbeault D. Computational Propaganda in the United States. *Journal of Information Warfare*. 2017. Vol. 16, No. 4. P. 1–15.
17. Young L., Soroka S. Affective News: The Automated Coding of Sentiment in Political Texts. *Political Communication*. 2012. Vol. 29, Issue 2. P. 205–231. DOI: 10.1080/10584609.2012.671234.